

**UCHWAŁA NR XIII/85/2020
RADY GMINY W PRZEWOZIE**

z dnia 26 lutego 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2019 roku, poz. 506 z późn. zm.) oraz art.179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2019 roku poz. 1111 z późn. zm.) Rada Gminy w Przewozie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020–2022, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przewóz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bogusława Szlachetka

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy, do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Każda rodzina tworzy własną niepowtarzalną atmosferę życia. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez nieświadomione przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przeszłości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość, przemoc w rodzinie oraz niewydolność opiekuńczo-wychowawcza. W związku z wprowadzeniem programu 500+ sytuacja w rodzinach w ostatnich latach znacznie się poprawiła. Przyczyniło się w znacznej mierze do ograniczenia ubóstwa przede wszystkim w rodzinach wielodzietnych. Jednakże coraz częściej zauważalny jest wzrost uzależnienia wśród

młodych ludzi od Internetu, gier komputerowych, telefonu komórkowego, które przedkładają kontakt z drugą osobą, przyrodą na rzecz wirtualnych kontaktów. Na skutek niewłaściwych wzorców wyniesionych między innymi z mass mediów, kryzysu autorytetu, zaburzona jest prawidłowa komunikacja między rodzicami a dziećmi oraz w środowisku rówieśniczym.

Z roku na rok wzrasta bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, przez co zwiększa się zapotrzebowanie na porady specjalistyczne, terapie skierowane do rodziców, opiekunów i dzieci. Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych, a w razie potrzeby przez asystentów rodzinnych. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy założeniu współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie.

Niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie gminy Przewóz.

II. Podstawy prawne do realizacji Programu:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.)

2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 218).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.).

III. Cel główny

Głównym celem programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo– wychowawczej.

IV. Cele szczegółowe

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych w tym:

- a) rozpoznawanie – analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyny kryzysu problemów opiekuńczo- wychowawczych,

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:

- a) objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w formie gorącego posiłku,
- b) przyznanie pomocy finansowej rodzinom na dofinansowanie zakupu artykułów szkolnych oraz podręczników,
- c) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne na terenie gminy Przewóz,
- d) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków i pomocy w naturze oraz stypendiów socjalnych.

3. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom, psychologów, pedagogów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i innych specjalności,
- b) kontynuowanie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem,
- c) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców poprzez organizowanie i finansowanie ze środków Gminy spotkań ze specjalistami i terapeutami różnych specjalności,
- d) umożliwienie i wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, poprzez udział w warsztatach i innych formach edukacyjnych,
- e) zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez:
 - profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami,
- f) rola asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny wychowującej dzieci poprzez:
 - zapobieganie sytuacjom oddzielania dzieci od rodziny, pomoc w odzyskaniu dzieci przez rodzinę,
 - pomoc w przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ról w rodzinie,
 - współpraca z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodziną.

4. Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych, w szczególności:

- a) koordynacja działań przez Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym:

- bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i młodzieży, zatem praca ta będzie realizowana poprzez działanie zespołu interdyscyplinarnego, w skład których wchodzi: pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciele policji, kurator sądowy, nauczyciele ze szkół, przedstawiciel służby zdrowia, przedstawiciel GKRPA,

- b) dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne,
- c) interwencję kryzysową w rodzinie,
- d) grupy wsparcia dla osób i rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

5. Pomoc w formie rodzin wspierających w szczególności:

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z najbliższego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m.in.:

- a) pomoc w opiece i wychowaniu dziecka,
- b) pomoc w nauce,
- c) wypracowanie nawyków wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny,
- d) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- e) kształtowanie i wypełnianie podstawowych ról społecznych,
- f) prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym oczywistych spraw dla rodziny jak: nauka gotowania sprzątanania, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego.

Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy.

W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

6. Poradnictwo specjalistyczne, tj.:

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego:

- pedagogicznego,
- prawnego,
- rodzinnego,
- terapii systemowej rodzin,
- treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców,
- psychoedukacja,
- mediacja rodzinna.

Nie mniej ważnym poradnictwem specjalistycznym jest praca asystenta rodziny, którą prowadzi się w miejscu zamieszkania rodziny lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Celem asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

7. Profilaktyka:

- a) udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie podstawowej funkcji komórki społecznej,
- b) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia.

V. Adresaci programu:

Rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Przewóz, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin

niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny spowodowane są w głównej mierze niezaradnością życiową związaną z problemami opiekuńczo- wychowawczymi oraz uzależnieniami. Problemy te przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspakajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi m.in. do niepowodzeń szkolnych, izolacji społecznej oraz wchodzenie w konflikt z prawem.

Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

VI. Partnerzy:

Program będzie realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie we współpracy z następującymi instytucjami:

- Placówki oświatowe (nauczyciele, wychowawcy i pedagodzy szkolni),
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żarach,
- Komisariat Policji w Przewozie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przewozie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach,
- Powiatowy Urząd Pracy w Żarach,
- Sąd i Kuratorzy Społeczni i Zawodowi,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przewozie,
- Zespoły Caritas przy parafiach,
- Gminny Ośrodek Kultury w Przewozie,
- Gminna Biblioteka w Przewozie.

VII. Harmonogram realizacji programu:

Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie. Program realizowany będzie na terenie Gminy w latach 2020 – 2022, będzie na bieżąco prowadzona pogłębiona diagnoza celem dostosowania działań do potrzeb rozwojowych rodzin dysfunkcyjnych.

Wskaźnikami realizacji programu będą:

- liczba i formy udzielonej pomocy,
- liczba osób udzielonego poradnictwa specjalistycznego,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny,
- liczba rodzin korzystających ze wsparcia rodzin wspierających.

VIII. Finansowanie programu:

- Środki własne gminy,
- dotacja z budżetu państwa,
- środki pozabudżetowe.

IX. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej:

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

X. Monitorowanie programu:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie będzie co roku przedstawiał Radzie Gminy systematyczne sprawozdanie z realizacji Programu, ujęte w corocznych sprawozdaniach z realizacji.

XI. Zakończenie:

Gmina Przewóz od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tej funkcji. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.

XII. Uzasadnienie

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu i pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2019 roku poz. 1111 z późn.zm.), która nałożyła na gminę obowiązek objęcia szczególną pomocą rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej realizowany jest w oparciu o 3 – letni program wspierania rodziny, zwanym dalej Programem.